

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра банківської справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Розвиток системи гарантування вкладів в Україні

Студентки 2 курсу бм групи
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
спеціалізації «Управління банківським
бізнесом»

Науковий керівник
канд. екон. наук

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук,
професор

Михальчук Дар'ї
Сергіївни

Белянко Лідія
Леонідівна

Шульга Наталія
Петрівна

Київ – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ.....	6
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ В УКРАЇНІ.....	12
2.1. Діагностика поточного стану системи гарантування вкладів в Україні.....	12
2.2. Оцінка ефективності функціонування системи гарантування вкладів в Україні.....	21
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ.....	28
3.1. Діяльність системи гарантування вкладів у провідних країнах світу...28	
3.2. Шляхи підвищення ефективності функціонування системи гарантування вкладів.....	35
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	41
ДОДАТКИ.....	45

ВСТУП

Актуальність дослідження. Безперервний розвиток фінансового сектору України залежить від діяльності від ефективності роботи банківської системи. Головним каналом залучення коштів до банківської системи є вклади фізичних осіб. В умовах нестабільної економічної ситуації гарантування вкладів підвищує довіру до банківської системи, що у свою чергу сприяє залученню банками коштів населення та суб'єктів господарювання. В Україні гарантом виступає Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. У такій ситуації актуальне питання розвитку системи гарантування вкладів, головна мета якої – забезпечити довіру громадськості до української банківської системи та, врешті-решт, запобігти масовій банківській кризі

Діяльність та розвиток Фонду у своїх роботах досліджують такі автори, як: В. Білозубенко [3], В. Бобиль [4], А. Бухтіарова [5], А. Даниленко [13], М. Зверяков [17], І. Ситник [23], Я. Підвисоцький [24], М. Дубина [26], С. Тигішко [35] та інших. Дослідженню теоретичних та практичних умов діяльності системи гарантування вкладів присвятили свої роботи такі автори, як: В. Цибульникова [22], М. Дубина [26], А. Земцов [22] та інші. Ці вчені проводили наукові дослідження у сфері діяльності системи гарантування вкладів в Україні, вивчення зарубіжного досвіду розвитку систем гарантування вкладів та його порівняння з досвідом України, визначали вектори розвитку системи гарантування в Україні

Метою дослідження є вивчення поточного стану системи гарантування вкладів в Україні та провідних країнах світу. Вивчення векторів розвитку системи страхування депозитів в Україні.

Для досягнення цієї мети були сформульовані такі **завдання**:

- провести аналіз основних економічних передумов розвитку системи гарантування вкладів та їх сутність в Україні;
- розглянути основну класифікацію систем гарантування вкладів, що існують у світі;

- проаналізувати нормативно-правову базу діяльності ФГВФО в Україні;
- розглянути процес діяльності Фонду в Україні;
- порівняти досвід розвитку фондів гарантування вкладів фізичних осіб в розвинутих країнах;
- дослідити сучасний стан і основні проблеми банківських установ України;
- розробити рекомендації щодо подальшого вдосконалення діяльності ФГВФО.

Об'єктом дослідження є процеси формування та розвитку системи гарантування вкладів в Україні, а **предметом дослідження** – є теоретичні засади та практичні аспекти щодо вдосконалення роботи систем гарантування вкладів в Україні в межах діючого законодавства в сучасних умовах.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися такі загальнонаукові методи пізнання, як: 1) теоретичне узагальнення у процесі розгляду діяльності системи гарантування вкладів в Україні та у розвинених країнах світу; 2) метод порівняння при розгляді діяльності страхових систем розвинених країн світу; 3) групування та систематизація наявних даних про діяльність систем гарантування депозитів; 4) логічне узагальнення 5) графічний метод при аналізі діяльності ФГВФО в Україні.

Інформаційною базою чинні законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність банків та системи гарантування вкладів, офіційні матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, Асоціації українських банків, Незалежної асоціації банків України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, публічна фінансова та внутрішня управлінська звітність банків, праці вітчизняних і зарубіжних науковців з питань формування та удосконалення системи гарантування вкладів.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати можуть бути використані Фондом гарантування вкладів фізичних осіб при удосконаленні української системи гарантування вкладів.

Особистий внесок магістра. Випускна кваліфікаційна робота є самостійним завершеним дослідженням автора.

Публікації. Окремі результати дослідження знайшли відображення в науковій статті: Михальчук Д. Розвиток системи гарантування вкладів в Україні //Фінансові установи в умовах глобальних дисбалансів : зб. наук. ст. студ. / відп. ред. Н.П. Шульга. – Київ : Київ. нац. торг. - екон. ун-т, 2021. – 386 с. (с.133-138).

Обсяг та структура роботи. Робота складається з 3 розділів, вступу, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи складає 50 сторінок. В роботі представлено 7 таблиць, 10 рисунків, 2 додатки та використано 39 наукових джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ

Функціонування стабільної банківської системи не можливе без ефективної системи гарантування вкладів. В умовах нестабільної економічної ситуації гарантування вкладів підвищує довіру до банківської системи, що у свою чергу сприяє залученню банками коштів населення та суб'єктів господарювання.

Система гарантування вкладів – це система, що передбачає створення спеціальних та закріплених на законодавчому рівні умов діяльності фінансових установ, що гарантують повернення вкладів. В Україні на даний момент відбувається трансформація системи гарантування вкладів до світових стандартів. Удосконалення системи гарантування зазвичай відбувається під час криз, тому гарантування депозитів запобігає паніці серед вкладників, так як грошові кошти більшості з них будуть гарантовані та повернуті їм на рівні держави.

Основними цілями створення системи гарантування вкладів є [1; 2]:

- підвищення рівня довіри населення до банківської системи. Це має передбачати комплекс цілеспрямованих заходів, що дасть змогу запровадити ефективну та чітку систему гарантування;
- захист депозитів з дрібними сумами. Дана мета є основою побудови системи гарантування вкладів, оскільки найбільшу частку вкладів займають саме дрібні депозити;
- запобігання масовому виведенню коштів з банків. Система гарантування вкладів може мінімізувати системні ризики, але не повною мірою прибрати їх негативний вплив;
- сприяння стабільності фінансової системи. Система гарантування вкладів може сприяти покращенню стабільності банківської системи, але не може забезпечити її повною мірою;

- підвищення довіри до банківської системи і збільшення депозитної бази банків;
- сприяння мобілізації заощаджень, що пов'язане з підвищенням довіри населення до банківської системи.

Правовою базою системи гарантування вкладів в Україні є Указ Президента «Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків України» [3], Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [4] та «Положення про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб», затверджене Кабінетом Міністрів і Національним банком [5].

На сьогоднішній день система захисту банківських вкладів існує у всіх економічно розвинених країнах світу і є складовою частиною банківського сектору. Фонди гарантування об'єднані в Міжнародну асоціацію страховиків депозитів (IADI) [6], членом якої є і Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО).

З моменту створення ФГВФО, а саме з 1998 року, з ринку було виведено 96 неплатоспроможних банків, виплачено 94,8 млрд грн відшкодування за вкладками, 2 млн осіб отримали відшкодування. Сума відшкодувань депозитних вкладів є величезним навантаженням на систему гарантування вкладів, саме тому держава та Національний банк України не могли залишити ФГВФО без фінансової допомоги. Державні органи влади та управління надавали позики для ФГВФО, розмір яких майже повністю покриває зазначену суму виплат. Станом на сьогодні ФГВФО намагається використовувати інші інструменти для відшкодування коштів за вкладками, насамперед це продаж активів збанкрутілих банків[7].

Відповідно до статті 57 Закону України «Про банки та банківську діяльність» всі банки зобов'язані бути учасниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб з моменту одержання банківської ліцензії, окрім АТ «Державний ощадний банк України» [8].

Згідно з пунктом 6 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», його дія не поширюється на акціонерне товариство "Державний

ощадний банк України" (до прийняття відповідного закону щодо участі такого банку у Фонді) [9]. Це означає, що Ощадбанк – єдиний банк у банківській системі, який не здійснює виплату на користь ФГВФО щоквартального регулярного збору. Таким чином, вклади клієнтів Ощадбанку гарантовані державною в повному обсязі (на відміну від вкладів інших банків, де встановлено обмеження у розмірі 200 тис. грн).

За період існування системи гарантування вкладів в Україні сума, що забезпечується державою, зростає у 400 разів (рис.1). Це є одним з важливих інструментів для збільшення рівня довіри населення до банківської системи в Україні [7]. Востаннє збільшення суми депозитів, що гарантуються державою була підвищена у 2012 році та становила 200 000 грн. Станом на початок 2021 року сума гарантування не змінена та становить 200 000 грн. На сьогоднішній день розглядається можливість підвищення суми гарантування вкладів до 600 000 грн. (поступово, з 2022 року – 400 000 грн.).

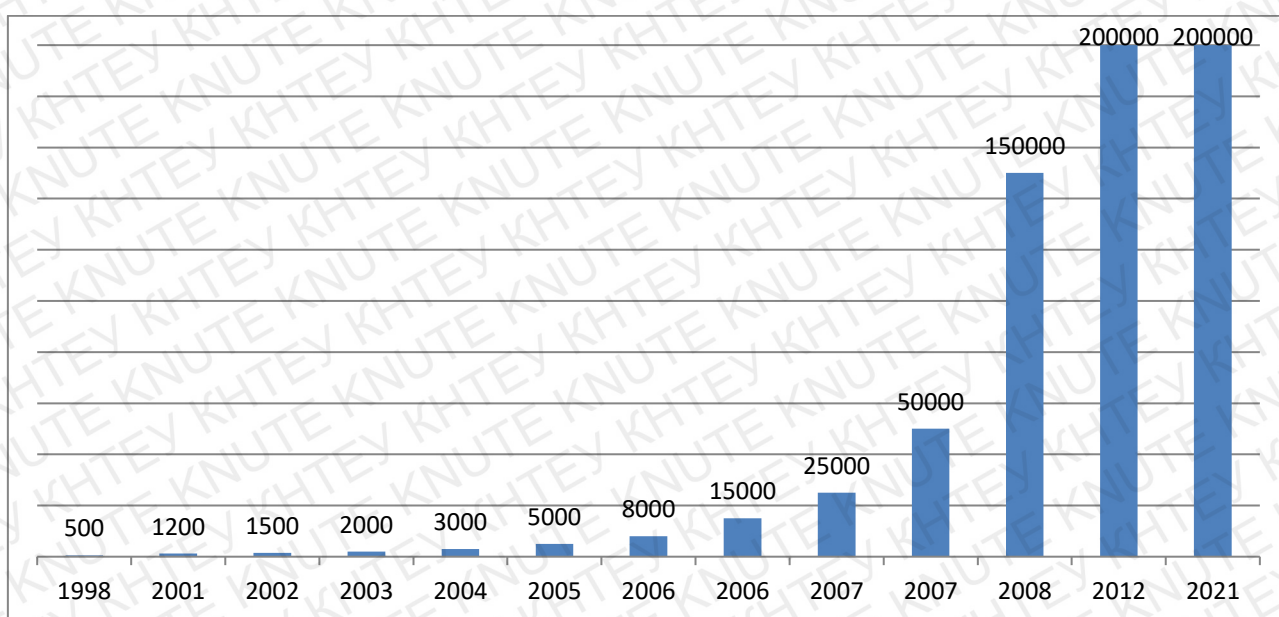

Рис. 1.1. Зміна розміру гарантованої суми відшкодування коштів за вкладями, грн.*

* Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

Згідно до чинного законодавства виплати по депозитам збанкрутілих банків розпочинається протягом 20 днів після оголошення банку

неплатоспроможним. Така швидкість виплат приблизила українську систему гарантування вкладів до світових стандартів. Сума депозиту, яка гарантується державою, є меншою ніж 7500 Дол.США у валютному еквіваленті та є найменшою у Європі. Згідно з Директивою 2014/49/ЄС страхування вкладів здійснюється з суми вкладу до 100 000 Євро [10].

Гарантована сума є фіксованою та однаковою для всіх категорій застрахованих вкладників. Зазвичай за деякими винятками система гарантування вкладів не охоплює вклади фінансових установ та органів державної влади. У 2017 році Фонд також почав надавати гарантії на кошти фізичних осіб-підприємців [7]. Проте кошти юридичних осіб продовжують бути незахищеними в разі банкрутства банку. На наш погляд, то у найближчі роки необхідно розробити план захисту коштів юридичних осіб та розглянути зміни по гарантуванню коштів юридичним особам.

Відповідно до міжнародних стандартів гарантії держави мають поширюватись на 90-95% вкладів. В Україні станом на 1 жовтня 2020 року гарантії ФГВФО поширювались лише на 39% вкладів у банках: 222,8 млрд грн з 567,4 млрд грн вкладів у банках-учасниках фонду [7]. Безумовно, в Україні необхідно підвищувати максимальну суму виплат за вкладами, але таке підвищення повинно відбуватись за чітко складеним планом, який не завдасть шкоди для фінансової системи країни.

Україна займає одне з останніх місць у світі за показником повернення активів у рамках процедур банкрутства. У 2016 році Світовим банком було проведено дослідження і визначено, що у межах виведення банків з ринку України можна повернути всього 7,5 цента зодного Долара США активу. При тому, що середній рівень для Європи та Центральної Азії становить 38.2 цента, для країн ОЕСР із високим доходом – 73 центи з одного долара США[11].

Динаміка виплат коштів вкладникам збанкрутілих банків зображена на рис.2.

У світі відомо про дві найбільші системи гарантування вкладів: американську та німецьку. Розглянемо їх особливості.

Американська модель передбачає створення спеціального державного органу, що буде отримувати фінансування від держави та банків. А також зобов'язує банки бути учасником цієї системи у обов'язковому характері. Подібна модель застосовується в Канаді, Великобританії, Японії.

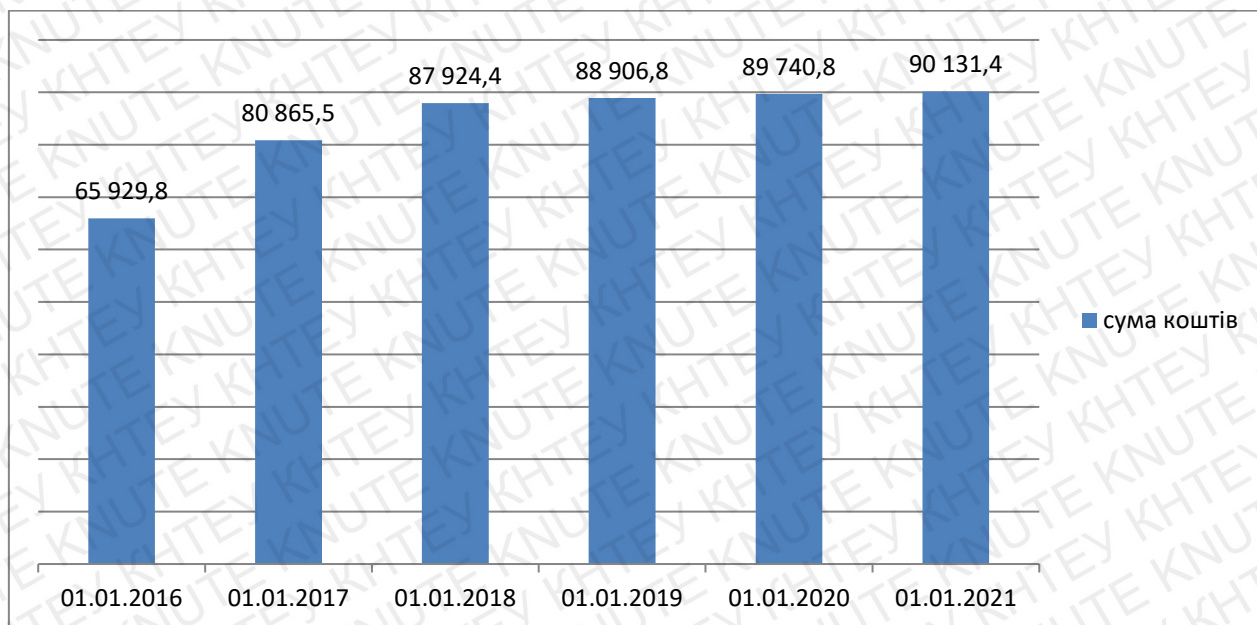

Рис.1.2. Динаміка виплат коштів вкладникам неплатоспроможних банків, млн.грн*

* Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

За німецькою моделлю участь банків є добровільною, а системою гарантування вкладів керують асоціації банків. Така модель використовується у Франції, Швейцарії, Нідерландах.

Згідно з Директивою 94/19/ЄС «Щодо схем гарантування депозитів» у рамках Євросоюзу ефективна робота системи гарантування депозитів є обов'язковою для всіх його держав - членів, починаючи з 1994 року. Відповідно до вимог Директиви – всі держави-члени Європейського Союзу офіційно створює, визнає та контролює діяльність систем страхування депозитів у своїй країні [12].

Система гарантування вкладів в Україні безперечно потребує удосконалення. В основі української системи лежить американський тип системи страхування депозитів, що характеризується обов'язковою участю

банків у Фонді гарантування. У додатку 1 детально наведено перелік коштів, які не відшкодовуються Фондом.

В Україні доцільно використовувати зарубіжний досвід розвитку системи гарантування вкладів. Зміни мають позитивно впливати на економічний розвиток держави. Наприклад, на основі вдалого досвіду в ЄС, варто розглянути диференційовану систему внесків до ФГВФО залежно від рівня ризиковості діяльності, яку веде учасник.

Як вже було зазначено раніше, розвиток системи гарантування вкладів в Україні є не можливим без поетапного збільшення розміру суми, що гарантується Фондом. На даний момент в Україні сума, що гарантується Фондом є однією з найнижчих у Європі та перебуває на рівні бідних країн третього світу і не відповідає нормативам ЄС.

Розширення можливих механізмів виведення банків з ринку, оскільки одним практичним способом виведення банків із ринку залишається їх ліквідація. А також забезпечити ефективнішу примусову реструктуризацію неплатоспроможних інституцій [13].

Отже, можемо зробити висновок, що на даному етапі система гарантування вкладів має певні недоліки. Її необхідно постійно удосконалювати для того, щоб система гарантування вкладів відповідала світовим стандартам. Збільшення гарантованої державою суми, а також гарантування вкладів юридичних осіб дасть змогу підвищити рівень довіри населення до банківської системи, що підвищить стабільність фінансового сектора України. У загальному, діяльність Фонду поступово трансформується та удосконалюється, але для зменшення наслідків негативного впливу сучасної фінансової кризи на банківський сектор України необхідно продовжити процес удосконалення системи гарантування вкладів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ В УКРАЇНІ

2.1. Діагностика поточного стану системи гарантування вкладів в Україні

Система гарантування вкладів є однією з головних ролей, що має прямий вплив на фінансову безпеку будь-якої країни. В першу чергу допомагає забезпечити фінансову стабільність, оскільки гарантування депозитів не допускає паніки серед вкладників, бо більша частина вкладів залишаються гарантованими у повному обсязі. По друге, є механізми, що допомагають платоспроможним фінансовим установам, які мають проблеми з ліквідністю та вчасно проводять примусову реструктуризацію неплатоспроможних банків. Все вищевказане забезпечує безперервну роботу фінансової системи країни.

Аналізуючи показники діяльності Фонду гарантування вкладів, можна визначити основні з них: кількість вкладів; розмір вкладів; кількість учасників Фонду; фінансові ресурси Фонду, що наповнюються за допомогою внесків банків-учасників. Оцінка кількості банків-учасників та їх динаміка наведені на рисунку 2.1.

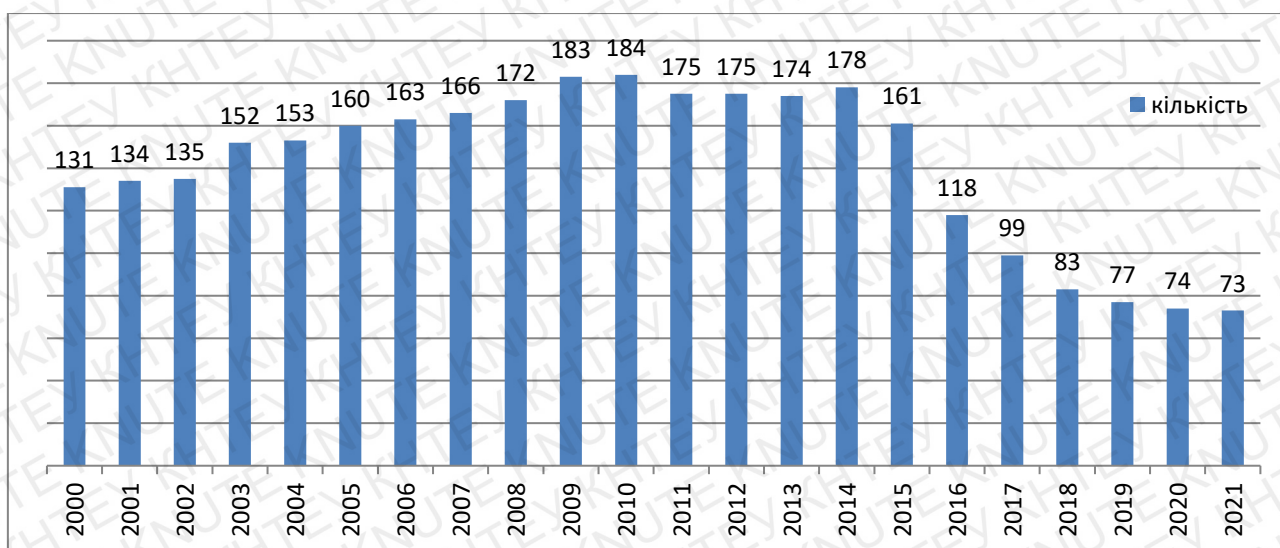

Рис.2.1. Динаміка кількості учасників Фонду гарантування вкладів *

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

З наведених даних на рисунку 2.1 ми бачимо, що в період з 2000р. по 2010 р. кількість учасників Фонду збільшилась зі 131 до 184 банків-учасників, протягом наступних років (з 2011 по 2014 роки) спостерігалась відносно стабільна кількість учасників фонду з невеликим відхиленням до 3%. Починаючи з 2015 року відбувається різке скорочення банків-учасників Фонду. За наступні 4 роки кількість банків скоротилась більше ніж на 40%. Це пов'язано з економічною кризою України в тих роках. Відбувалось виведення неплатоспроможних банків з ринку у зв'язку зі стрімким економічним падінням ВВП в Україні. Так, станом на початок 2020 рік в Україні нараховувалось 74 банки-учасники Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» визначено, що усі українські банки обов'язково мають бути учасниками Фонду[14]. В день отримання банківської ліцензії банк стає учасником Фонду і перестає бути учасником Фонду в день відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку. Не є учасником Фонду АТ «Ощадбанк».

Проаналізуємо динаміку вкладів фізичних осіб у таблиці 2.1. Не дивлячись на від'ємну динаміку кількості банків-учасників Фонду, за весь період існування Фонду загальна сума вкладів фізичних осіб в українських банках збільшилась у 165 разів (з 3,7 млрд грн у 2000р. до 607,5 млрд грн у 2021р.). У період з 2000 по 2009 роки загальний обсяг вкладів у середньому щорічно зростав на 57%. У 2010 році даний показник вперше був від'ємним, що дає нам зрозуміти про відтік вкладів з українських банків за цей рік. За період з 2011 по 2014 роки довіра до банків зросла, тому обсяг коштів почав збільшуватись в середньому на 20% за рік. З 2015 по 2020 рік загальний обсяг приросту вкладів знову зменшився до 3% на рік. Всі вищенаведені дані свідчать про негативний вплив криз у 2008-2009 рр. та 2014-2015 рр. на економіку України, слабе відновлення рівня доходів громадян, а також зростання рівня недовіри громадян до банківської системи та держави в цілому.

Таблиця 2.1

Динаміка вкладних операцій фізичних осіб*

Період	Кількість вкладників		Загальна сума вкладів		Середній розмір вкладу, грн	
	тис.осіб	темпи приросту до початку року, %	млн.грн	темпи приросту до початку року, %	грн	темпи приросту до початку року, %
01.01.2000	4 558,9	-	3 675,58	-	806	-
01.01.2001	5 358,8	17,5	5 603,62	52,5	1 046	29,8
01.01.2002	4 837,4	-9,7	9 264,13	65,3	1 915	83,1
01.01.2003	7 005,5	44,8	16 645,80	79,7	2 376	24,1
01.01.2004	10 488,4	49,7	29 160,58	75,2	2 780	17,0
01.01.2005	15 021,2	43,2	38 432,07	31,8	2 559	-7,9
01.01.2006	18 570,2	23,6	67 885,22	76,6	3 656	42,9
01.01.2007	24 239,9	30,5	100 416,06	47,9	4 143	13,3
01.01.2008	29 607,8	22,1	155 236,15	54,6	5 243	26,6
01.01.2009	34 532,3	16,6	204 934,68	32,0	5 935	13,2
01.01.2010	31 568,0	-8,6	198 010,58	-3,4	6 273	5,7
01.01.2011	32 577,8	3,2	254 180,28	28,4	7 802	24,4
01.01.2012	35 007,8	7,5	282 596,88	11,2	8 072	3,5
01.01.2013	44 428,9	26,9	338 496,80	19,8	7 619	-5,6
01.01.2014	47 447,2	6,8	402 615,53	18,9	8 486	11,4
01.01.2015	46 523,5	-1,9	382 081,64	-5,1	8 213	-3,2
01.01.2016	44 703,4	-3,9	362 277,96	-5,2	8 104	-1,3
01.01.2017	41 101,8	-8,1	382 149,86	5,5	9 298	14,7
01.01.2018	40 951,6	-0,4	413 769,21	8,3	10 103	8,7
01.01.2019	40 677,2	-0,7	438 352,51	5,9	10 776	6,7
01.01.2020	43 379,0	6,6	474 440,31	8,2	10 937	1,5
01.01.2021	46 621,2	7,5	607 564,04	28,1	13 032	19,2

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

Також, проаналізувавши динаміку кількості вкладників, можна сказати, що після кризи 2014-2015 рр. відбувалось зниження цього значення. Станом на початок 2021 року кількість вкладників відновились до рівня 2015 року. Варто зазначити, що середній розмір вкладу фізичних осіб щорічно зростав на 15% та на початку 2021 року досяг позначки 13 032 грн, що більше за показник 2000 року у 16 разів. На рисунку 2.2 наведено динаміку фінансових ресурсів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

млн.грн

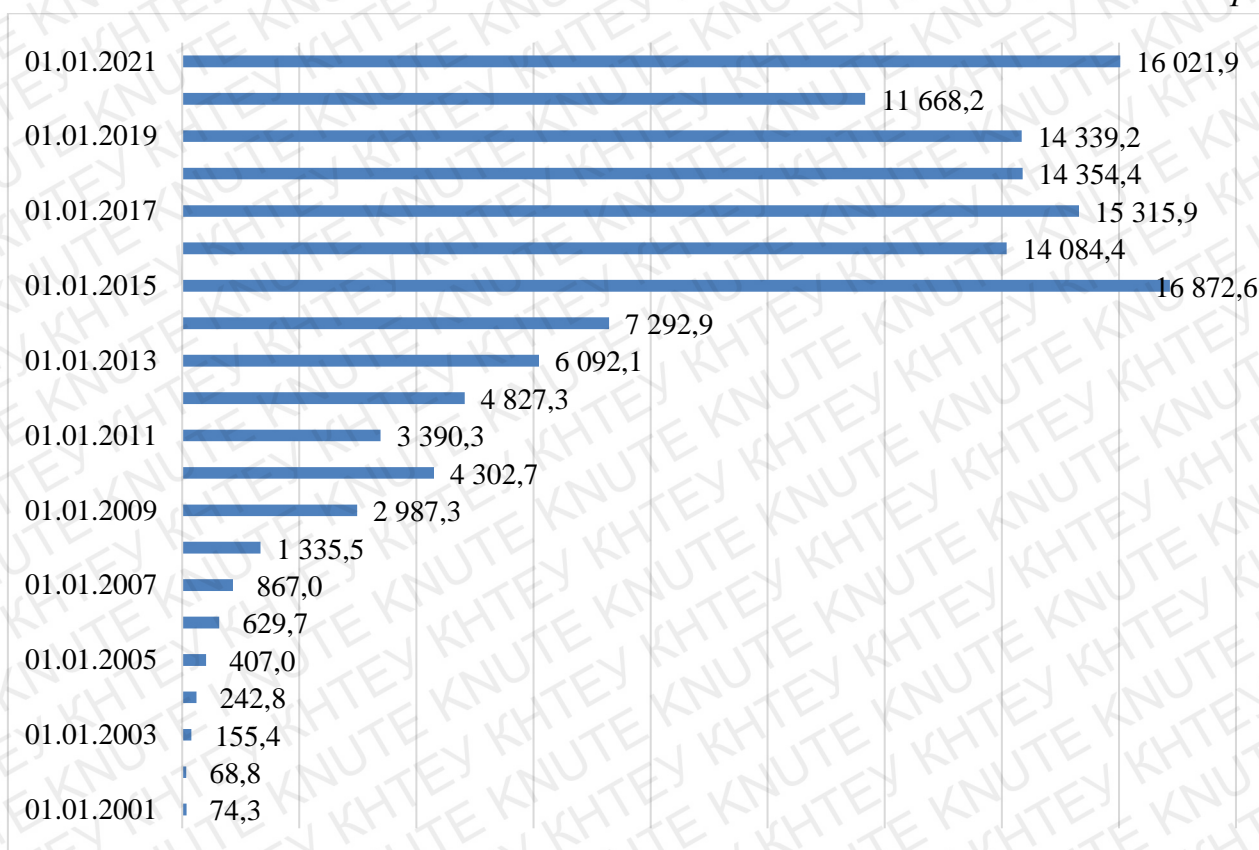

Рис.2.2. Динаміка фінансових ресурсів Фонду гарантування вкладів *

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

Необхідно зазначити щорічне зростання розміру фінансових ресурсів Фонду гарантування вкладів та зменшення з 2016 року на фоні розміру виплат вкладникам неплатоспроможних банків (рис.2.3).

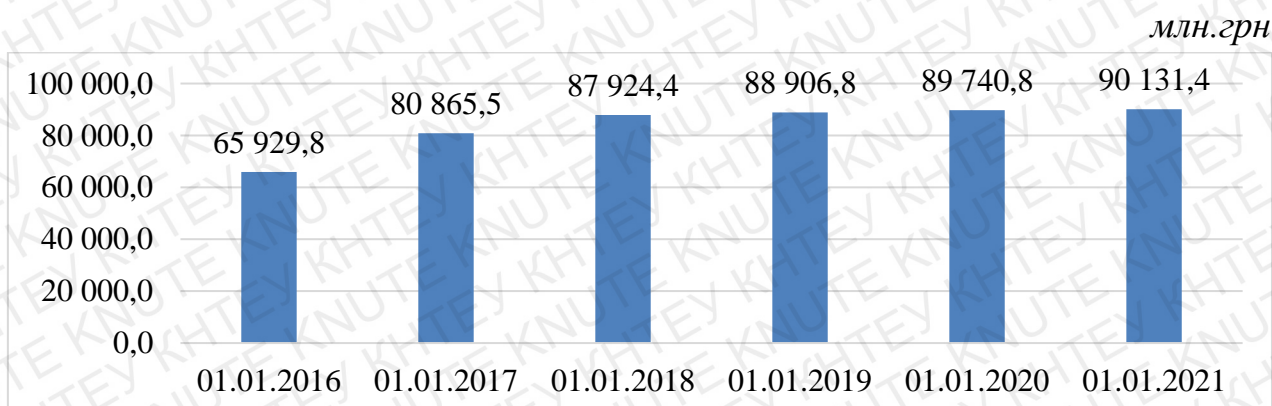

Рис.2.3. Кошти виплачені вкладникам неплатоспроможних банків*

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

Станом на початок 2021 року обсяг коштів, що були виплачені вкладникам неплатоспроможних банків накопичувально досяг відмітки 90 131,4 млн грн. Аналізуючи два цих показники можна зрозуміти, що зростання виплат напряду пов'язано зі зменшенням фінансових ресурсів Фонду гарантування, так як це відповідало зменшенню банків-учасників Фонду у зв'язку з прийняттям рішення про їх ліквідацію.

В таблиці 2.2 розглянуто структуру вкладів у розрізі валют серед банків-учасників Фонду з початку 2014 року.

Таблиця 2.2

Структура вкладів у розрізі валют серед банків-учасників Фонду*

Дата	Кількість вкладників, млн осіб	Загальна сума вкладів, млрд грн	Сума можливого відшкодування, млрд грн	Сума вкладів в національній валюті, млрд грн	Сума вкладів в іноземній валюті, млрд грн
01.01.2014	47,4	402,6	245,6	224,3	178,4
01.01.2015	46,5	382,1	209,9	172,1	210,0
01.01.2016	44,7	362,3	191,9	164,5	197,8
01.01.2017	41,1	382,1	203,3	169,9	212,3
01.01.2018	41,0	413,8	238,0	203,7	210,0
01.01.2019	40,7	438,4	259,4	236,7	201,7
01.01.2020	43,4	474,4	290,9	279,5	195,0
01.01.2021	46,6	607,6	353,5	357,4	250,2

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

За весь період існування Фонду гарантування спостерігається збільшення загального обсягу вкладів. Детальніше проаналізувавши дані, отримані в таблиці 2.1 та 2.2 бачимо, що в 2020 році спостерігалось збільшення загальної суми вкладів на 133,1 млрд грн та збільшення темпів приросту (до +28,1% за рік). Такого приросту у системі не було з 2010 року. Це спостерігалось через приріст суми вкладів в гривні на 77,9 млрд грн (+27,9%) та в іноземній валюті на 55,2 млрд грн (+28,3%), а також за рахунок приросту кількості вкладників.

На нашу думку, чинниками, що вплинули на приріст вкладів фізичних осіб є:

- 1) зростання рівня мінімальної заробітної плати;

- 2) збільшення розміру фонду оплати праці;
- 3) приріст приватних переказів в Україну з-за кордону;
- 4) збільшення бюджетних виплат на соціальне забезпечення громадян.

На рисунку 2.4 наведена динаміка змін вкладів фізичних осіб в розрізі валют.

Рис.2.4. Динаміка змін вкладів фізичних осіб в розрізі валют*

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

З наведених даних ми бачимо, що останні три роки частка гривневих вкладів фізичних осіб у загальному обсязі вкладів переважає над валютними вкладками. Цю динаміку можна пояснити частковим зміцненням офіційного курсу гривні та реальним збільшенням вкладів в іноземній валюті.

На даний момент максимальна сума вкладу, що може гарантуватись ФГВФО – це 200 000 грн. Не дивлячись на те, що останнє збільшення розміру суми гарантування вкладів було у 2012 році, більшість вкладників, а саме 60,74% від загальної суми, станом на 01.01.2021 зберігають кошти у банках лише в межах гарантованої Фондом суми. Детальні дані наведено у таблиці 2.3. Близько 38% вкладників мають депозити до 10 грн. Нагадаємо, що такі суми не гарантуються Фондом та не мають вагомego впливу на діяльність банківського сектору. Частина клієнтів, що зберігають у банках депозити понад 200 000 грн

становить лише 1.2% від загального числа вкладників. Проте, загальна сума депозитів, що зберігають саме і клієнти складає майже 369 млрд грн, а це 60,71% від загальної маси вкладів фізичних осіб.

Таблиця 2.3

Структура вкладів фізичних осіб за кількістю вкладників та сумою вкладу станом на 01.01.2021*

Розмір вкладу, грн	Кількість вкладників		Сума вкладів	
	осіб	%	тис.грн	%
до 10 грн	17 727 888	38,03%	21 406,50	0,00%
від 10 до 100 000 грн	27 729 042	59,48%	153 206 900,49	25,22%
від 100 000 до 200 000 грн	589 398	1,26%	85 441 034,60	14,06%
від 200 000 до 500 000 грн	426 007	0,91%	120 818 715,90	19,89%
понад 500 000 грн	148 887	0,32%	248 075 978,41	40,83%
Всього	46 621 222	100,00%	607 564 035,90	100,00%

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

Структура вкладів фізичних осіб в розрізі частки вкладників та сум станом на 01.01.2021 р. зображена на рисунку 2.5 та рисунку 2.6.

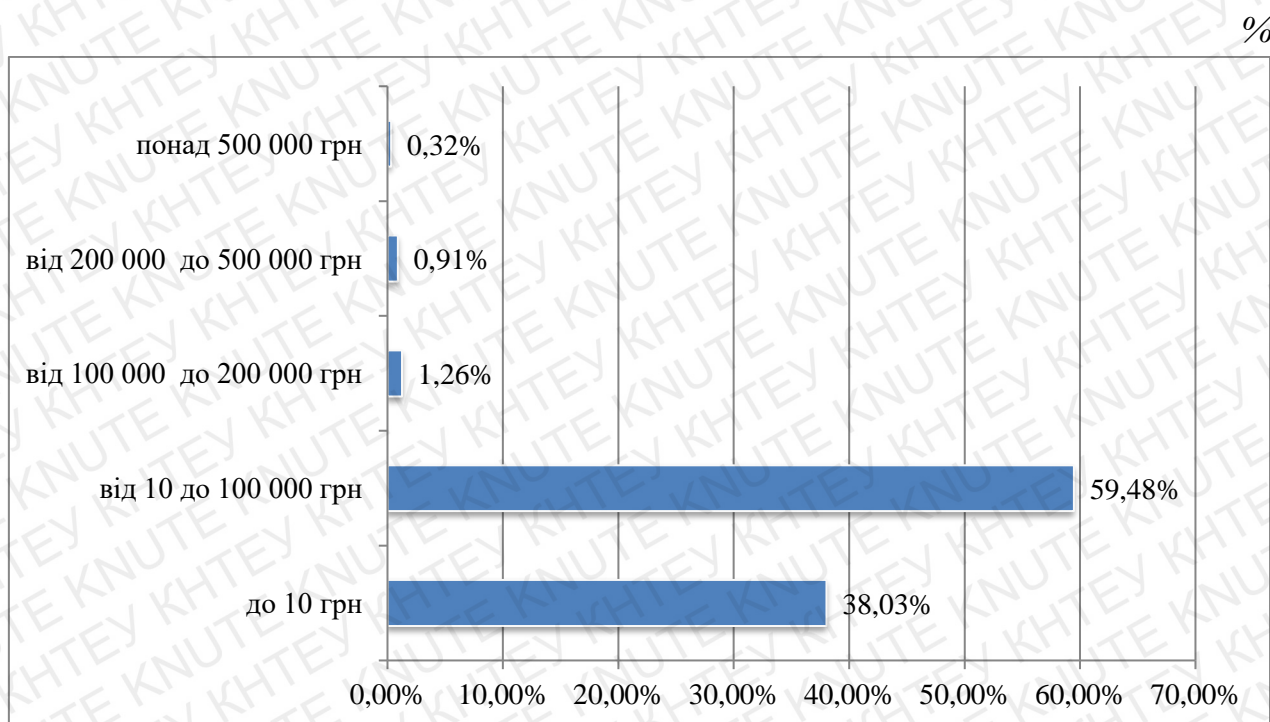

Рис.2.5. Кількість вкладників у розрізі розміру вкладів*

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

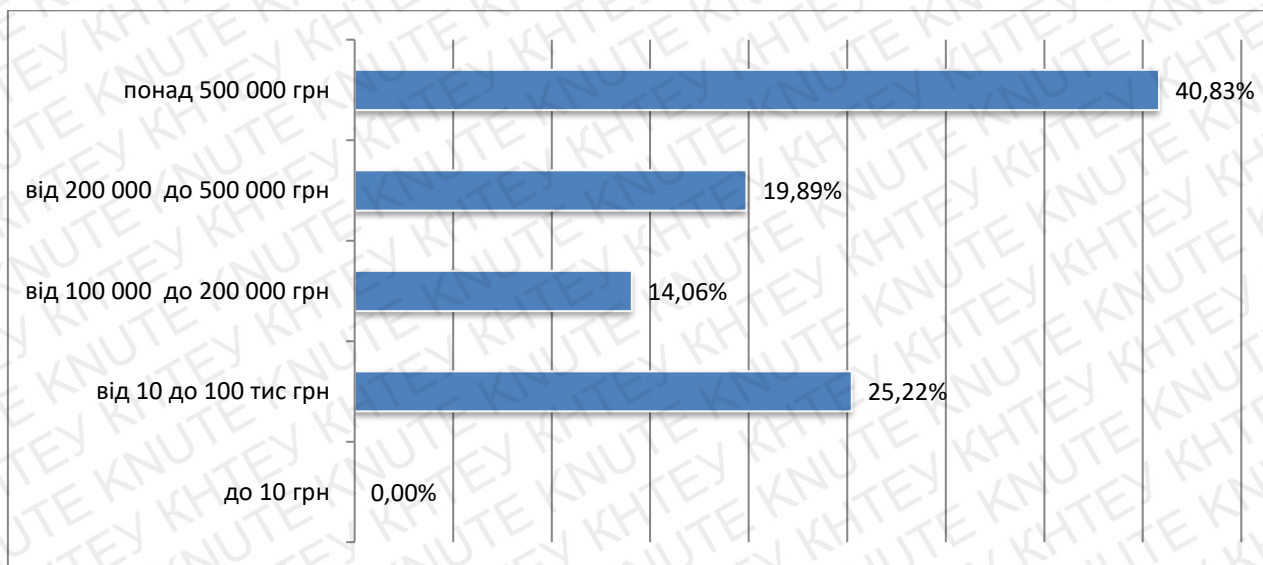

Рис.2.6. Сума вкладів у розрізі розміру вкладів*

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

Проаналізувавши дані наведених вище даних, ми можемо сказати, що 60,71% загальної суми вкладів не гарантуються Фондом. Тут варто згадати про актуальну проблему збільшення суми гарантованих вкладів ФГВФО. Дане питання підіймається вже багато років. На даний момент розглядається законопроект №5542-1 про поступове збільшення суми гарантування вкладів фізичних осіб до 600 000 грн до 2023 року та приєднання до системи гарантування АТ «Ощадбанк» [15]. Якщо дані зміни будуть прийняті, то ФГВФО зможе гарантувати близько 60% від загальної суми вкладів фізичних осіб.

Збільшення гарантованої суми дозволило би збільшити надходження Фонду гарантування, які вкрай необхідні в контексті погашення боргу перед державою, що виник під час пікових навантажень на Фонд гарантування у період виведення з ринку великих банків [16].

Станом на 01.01.2021р. загальна кількість вкладників в банках з державною часткою складає 25,5 млн осіб або 54,7% від загальної чисельності по Фонду, а загальна сума вкладів в банках з державною часткою складає 312,3 млрд грн або 51,4% від загальної суми вкладів по Фонду [7].

У таблиці 2.4 наведені дані про банки в яких зосереджена найбільша кількість вкладників станом на 01.01.2021р.

Таблиця 2.4

Банки, в яких зосереджена найбільша кількість вкладників станом на 01.01.2021*

№	Назва банку	Кількість вкладників, тис.осіб		Сума вкладів	Сума можливого відшкодування	
		усього	% від заг. к-сті по Фонду	усього, тис.грн	Кількість, тис.осіб	тис.грн
1	Приватбанк	22 555	48,4	252 742 678	18 070	179 548 905
2	Універсал Банк	3 192	6,8	23 201 730	1 562	16 024 608
3	Райфайзен Банк Аваль	2 459	5,3	39 153 261	1 892	21 726 451
4	Альфа-Банк	2 439	5,2	43 800 451	813	18 638 227
5	Пумб	2 418	5,2	28 536 187	820	13 931 794
6	Укргазбанк	2 299	4,9	30 237 445	595	13 964 435
7	Укрсиббанк	2 254	4,8	31 884 826	1 382	16 315 228
8	Акцент-Банк	1 766	3,8	6 487 944	526	5 309 027
9	ОТП Банк	1 191	2,6	21 883 610	452	7 687 134
Всього по банках		40 573	87,0	477 928 132	26 112	293 145 809
% до всього по Фонду		87,0	87,0	78,7	91,0	82,9
По Фонду загалом		46 621	100,0	607 564 036	28 687	353 538 618

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

Станом на 01.01.2021 р. найбільша кількість вкладників та вкладів зосереджена у 9-х з 73-х банків зосереджено 87% всіх вкладників та 78,7% від загальної суми вкладів по Фонду. Найбільша кількість вкладників, а саме 48,4% від загальної кількості (22 555 тис.осіб), зосереджена в АТ КБ «Приватбанк». В 9-х банках, в кожному з яких (крім АТ «Акцент-Банк») сума вкладів перевищує 20 млрд грн, разом зосереджено 477,9 млрд грн або 78,7% від усіх вкладів Фонду, в тому числі в АТ КБ «ПРИВАТБАНК» 252 млрд грн із всіх учасників системи гарантування, що складає 42% від загальної суми вкладів по Фонду.

Отже, можемо зробити висновок, що система гарантування вкладів в Україні функціонує та активно розвивається. На даний момент значна частина

суми вкладів не покривається Фондом, проте в найближчі роки все може змінитися завдяки збільшенню суми гарантування. Також в останні роки збільшується загальна сума вкладів та кількість вкладників, що свідчить про зростання довіри населення до банківської системи.

2.2. Оцінка ефективності функціонування системи гарантування вкладів в Україні

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб – спеціальна установа, яка виконує надані їй функції у сфері гарантування вкладів, виведення неплатоспроможних банків з ринку та їх ліквідації. Ефективна діяльність Фонду забезпечує продуктивність роботи системи гарантування вкладів в Україні. ФГВФО виконує захисну й контрольну функції в стратегічному управлінні фінансовою стійкістю банківської системи. Фонд встановлює порядок виплат гарантованих сум вкладів банків-учасників (тимчасових учасників) Фонду, а також установлює відносини між Кабінетом Міністрів України та НБУ [17, с. 46]. Ефективна реалізація ФГВФО контрольної та захисної функції в управлінні економічною стійкістю банківської системи може бути реалізована тільки завдяки якісно організованій та реалізованій роботі всіх підрозділів. Вищою ланкою управління Фондом є адміністративна рада й виконавча дирекція, а рутинну роботу виконують департаменти, управління, комітети, відділи та сектори, які функціонують у складі Фонду, або ті, які утворюються за рішенням Виконавчої дирекції ФГВФО [18].

2020-й рік був для Фонду гарантування вкладів роком підсумовування банківської кризи 2014-2016 років та переходу до реалізації нових завдань. В 2020 році Фондом гарантування вкладів разом з регуляторами ринку була підписана Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 р., що визначає основні сфери для реформ фінансового сектору України. Даним документом передбачено реформування системи гарантування відповідно до директив Європейського Союзу. Це передбачає початок регулювання

неплатоспроможності банків на перших етапах, перекредитування заборгованості Фонду перед державою. Це дасть можливість підвищити рівень гарантованої Фондом суми, а також підвищити рівень фінансової грамотності населення. Водночас 2020-й рік навчив швидко адаптуватися до змін у роботі як наслідок світової пандемії та коронакризи. Через запровадження загальнонаціонального карантину в Україні Фонду вдалось перевести свою роботу в онлайн-режим, що в свою чергу дозволило продовжити ефективну роботу Фонду без вимушених вихідних. Навіть під час коронакризи, ФГВФО зміг забезпечити безперервний процес розрахунку з вкладниками та кредиторами ліквідованих банків.

Однією з головних функцій Фонду – є контрольна функція. З огляду на те, що банки є учасниками ФГВФО – щорічно Фонд проводить перевірки щодо виконання зобов'язань банків у вигляді інспекційних та дистанційних перевірок учасників Фонду. Це необхідно для того, щоб забезпечити ефективне функціонування системи гарантування вкладів, а також захистити права та інтереси вкладників. У 2020 році перевірки проводились для того, щоб перевірити відповідність виконання обов'язків учасників Фонду, покладених на них Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» та нормативно – правовими актами Фонду відповідно до затвердженого річного плану перевірок [7].

Планові інспекційні та дистанційні перевірки проводяться з наступних питань [19]:

- 1) правдивість звітності, що надана Фонду;
- 2) оплату обов'язкових внесків до Фонду;
- 3) коректність ведення та надання інформації про вкладників;
- 4) дотримання правил щодо ознайомлення клієнтів про участь банку у Фонді;
- 5) дотримання всіх вимог ЗУ «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» та нормативно – правових актів Фонду.

Спеціалісти Фонду у 2020 році здійснили 29 інспекційних перевірок банків-учасників Фонду (в т.ч. 17 дистанційних), з яких у 20 банків були виявлені порушення нормативно-правових актів Фонду (рис. 2.7).

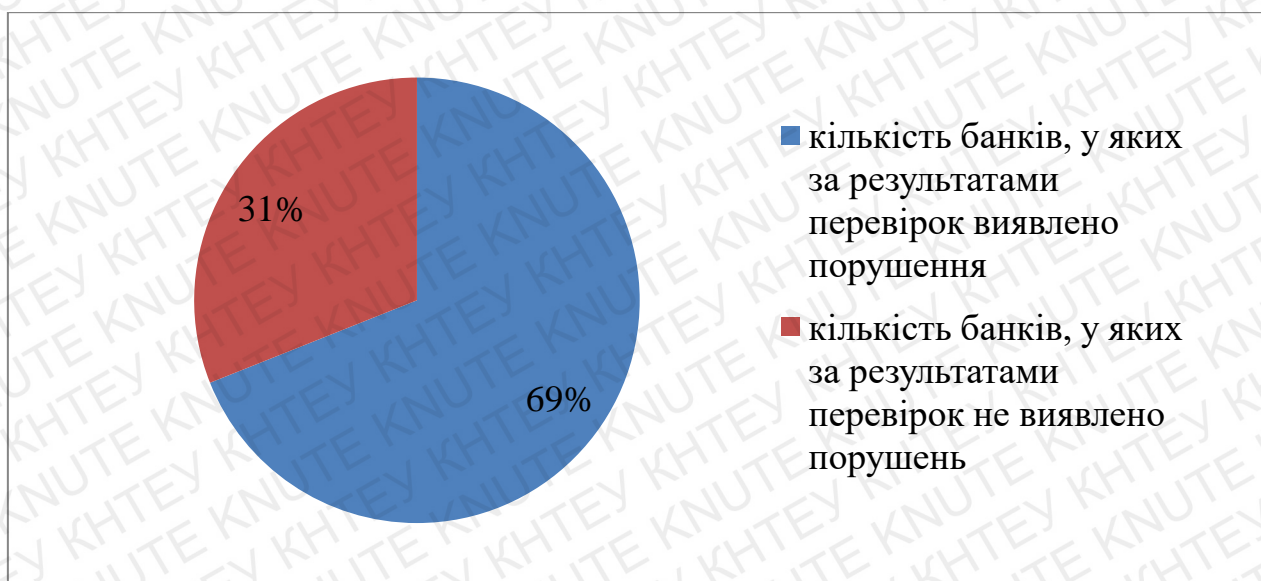

Рис.2.7. Кількість здійснених перевірок протягом 2020 року*

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [7]

З наведених на рисунку 2.7 даних, ми бачимо, що банки-учасники Фонду у часто допускаються помилок, а саме щодо повноти і достовірності ведення бази даних про вкладників, повноти та своєчасності розрахунків за зборами Фонду та дотримання вимог Закону та нормативно-правових актів Фонду, щодо інформування Фонду, а також достовірності наданої інформації. Перелік звітів, що банкам необхідно надавати до Фонду наведено у додатку 2.

У 2020 році Фонд продовжив реалізацію активів неплатоспроможних банків. У 2020 році 90% надходжень до Фонду від неплатоспроможних банків склав продаж майна (табл. 2.5). За цей рік від продажу майна надійшло 4 016 млн грн.

Джерелом даних є «Інформаційний портал Фонду гарантування: Торги» [20] та дані звіту Фонду гарантування [21].

Таблиця 2.5

**Надходження до Фонду від реалізації активів неплатоспроможних банків
у 2020 році***

Найменування	Сума, млн грн	%
Продаж майна	4 016,0	90,6
Погашення кредитів	285,9	6,4
Оренда	21,4	0,5
Інші надходження	111,1	2,5
Всього	4 434,4	100,0

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [20]

На рисунку 2.8 бачимо, що до кінця 2020 року спостерігалось зниження обсягів реалізації активів неплатоспроможних банків, що перебувають в управлінні Фонду.

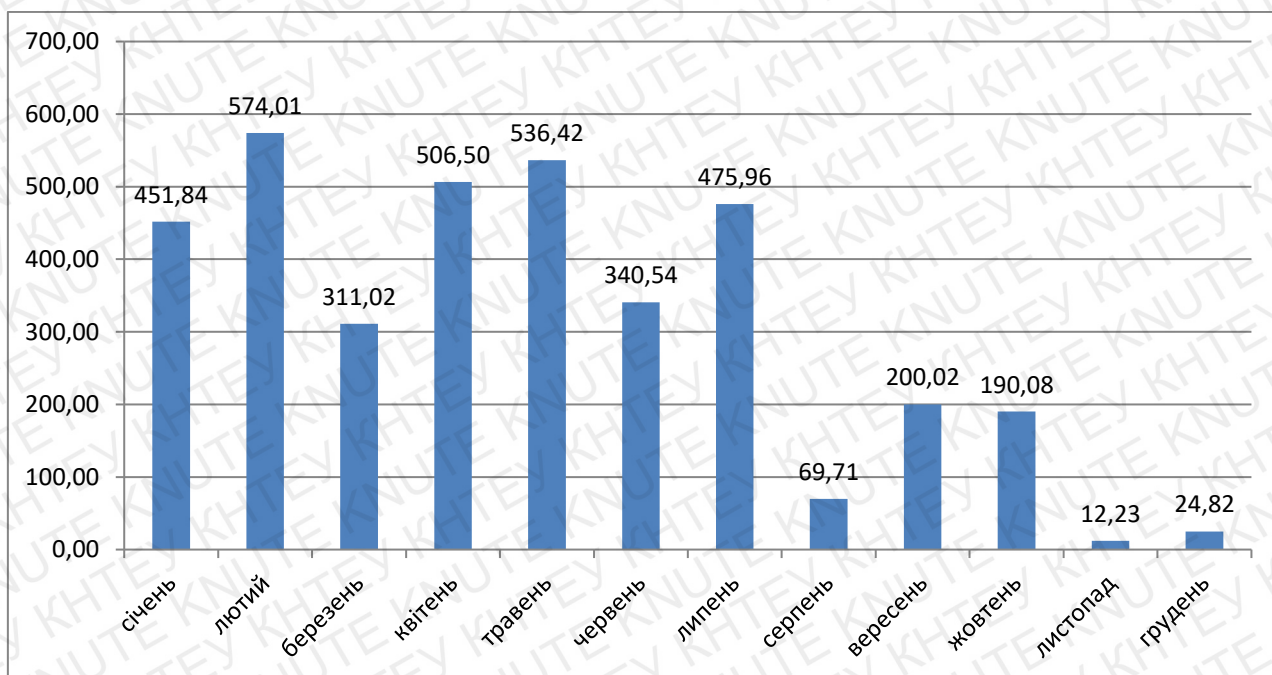

Рис.2.8. Ціна реалізації та продажу активів юридичним та фізичним особам за 2020 рік, млн. грн.*

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [20]

Протягом 2020 року за результатами аукціонів було реалізовано активів неплатоспроможних банків на загальну суму 3,69 млрд грн (табл.2.6).

Надходження від продажу активів в 2020 році становили 4,02 млрд грн. Різниця в сумах між реалізацією та фактичними надходженнями виникла в результаті того, що кошти за проданий актив фактично надійшли після закінчення торгів. Тому в даних про надходження коштів у 2020 році присутні кошти від проданих активів за 2019 рік, а також відсутні дані про торги у кінці 2020 року, оплата по яким ще не надійшла. Балансова вартість реалізованих активів в 2020 році становила 283,2 млрд грн. Тому, співвідношення ціни реалізації активів (майна) до балансової вартості склало в середньому 1,3%. Таку ситуацію можна пояснити активним продажем в 2020 році активів банків в пулах.

Таблиця 2.6

Реалізація активів (майна) банків в 2020 році*

Місяць	Балансова вартість проданих активів банків, тис.грн	Ціна реалізації активів за результатами відкритих торгів та продажу безпосередньо фізичним та юридичним особам, тис.грн	Співвідношення ціни реалізації активів до балансової вартості активів, %
Січень	11 981 434	451 838	4%
Лютий	46 092 964	574 012	1%
Березень	26 229 250	311 022	1%
Квітень	29 328 107	506 505	2%
Травень	42 092 309	536 422	1%
Червень	23 212 427	340 543	1%
Липень	30 953 783	475 963	2%
Серпень	39 379 884	69 710	0%
Вересень	7 489 577	200 017	3%
Жовтень	26 102 826	190 077	1%
Листопад	50 019	12 226	24%
Грудень	298 395	24 820	8%
Усього	283 210 975	3 693 155	1,3%

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [20]

Найвищий показник співвідношення ціни реалізації активів до балансової вартості в листопаді 2020 року можна пояснити продажем деяких активів у власності Фонду за ціною, що набагато перевищувала залишкову балансову

вартість, а саме: активи АТ «РОДОВІД БАНК» та ПАТ «ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА» (антикваріат, срібні монети, ікони), ПАТ «ДІАМАНТБАНК» (квартира в м. Києві), ПУАТ «ФІДОБАНК» (земельна ділянка в Дніпропетровській обл.) та АТ «ВТБ БАНК» (будівлі в Донецькій обл.) [20].

Упродовж 2020 року відповідно до результатів відкритих торгів та продажу активів неплатоспроможних банків безпосередньо юридичним та фізичним особам було реалізовано 3,69 млрд грн, що менше на 46% (7,97 млрд грн) у порівнянні з показниками 2019 року та менше на 59% (6,3 млрд грн) у порівнянні з показниками 2018 року (табл.2.7). За цей період спостерігаємо зменшення ціни реалізації неплатоспроможних банків. Це можна пов'язати з продажем активів в пулах та низькою якістю активів, що є на завершальному етапі ліквідації неплатоспроможних банків.

Таблиця 2.7

Порівняння ціни реалізації активів (майна) банків за результатами відкритих торгів (аукціонів) та продажу безпосередньо юридичним чи фізичним особам за 2018-2020 роки*

Тип активу	Ціна реалізації за 2018 рік, тис.грн	Ціна реалізації за 2019 рік, тис.грн	Ціна реалізації за 2020 рік, тис.грн
Нерухоме майно	1 656 858	2 786 571	985 131
Земельні ділянки	175 381	215 342	164 771
Транспортні засоби	24 112	14 758	5 577
Права вимоги за кредитними договорами та дебіторська заборгованість	4 091 016	4 798 697	2 455 617
Цінні папери	145 315	8 143	14 208
Інші активи та безпосередній продаж	185 440	153 629	67 851
Усього	6 278 122	7 977 140	3 693 155

*Примітка: побудовано автором на основі джерела [20]

Отже, проведений аналіз дав змогу оцінити діяльність Фонду гарантування вкладів та можемо зробити наступні висновки:

- 1) ФГВФО необхідно проводити більшу кількість перевірок з метою зменшення кількості помилок у роботі з банками-учасниками;
- 2) Фонд вміє швидко пристосовуватись до нових умов роботи, що пов'язані з коронокризою в Україні та світі загалом;
- 3) реальна вартість активів неплатоспроможних банків є значно нижчою за балансову вартість, що пов'язано з великою кількістю «сміттєвих» активів, проблемних кредитів тощо.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ

3.1. Діяльність системи гарантування вкладів у провідних країнах світу

Світові фінансові кризи призвели до зростання рівня недовіри потенційних та діючих клієнтів до банківських установ. Саме тому створення ефективної системи страхування вкладів вийшло на головний план. Становлення системи гарантування вкладів у країнах ЄС супроводжувалось прагненням державних інститутів до уніфікації правил із розмірів виплат, порядку нарахування, процедури ліквідації збанкрутілих фінансових установ тощо [22].

На даний момент є думка, що присутність системи страхування депозитів схиляє банки до занадто ризикової діяльності, а також знижує стимули суб'єктів економіки щодо зваженого вибору банку для розміщення вкладів, аналізу діяльності банку, у якому розміщені вклади, провокує розміщення вкладів у банках, що займаються надмірно ризикованою діяльністю [23, с. 141]. Системи страхування депозитів у різних країнах мають як спільні риси, так і певні відмінності. Через це, незважаючи на сформовані єдині підходи до питання гарантування депозитів, в кожній країні формують свої системи страхування, що іноді відрізняються за своєю структурою та характером застосування [24, с. 164].

Першими у світі системи страхування депозитів були створені після значимих банківських та економічних світових криз. У Європі необхідність гарантування депозитів виникла ще у 20-х роках ХХ століття. Перша система гарантування вкладів виникла в Норвегії у 1921 році, згодом - у Фінляндії та Чехословаччині у 1924 році [24, с. 163].

Після світової економічної кризи у 1998 році клієнти більшості світових банків зазнали економічного удару. «Азійська фінансова криза» в країнах Південної та Східної Азії, пік якої був у липні 1997 року, вплинула на більшість

країн світу і вважається найбільш серйозним фінансовим явищем у 1990-х роках.

Так звана «іпотечна криза» 2008 року призвела до банкрутства, злиття або консервації декількох великих американських фінансових установ, а в подальшому і багатьох світових банків. Вона вважається найгіршою кризою з часів великої депресії. На щастя, провідним країнам світу вдалось врятувати власні фінансові системи та гроші вкладників їхніх банків. Проте ця криза дала поштовх до додаткової уваги банківської діяльності з боку держави та системи страхування депозитів. Після кризи з'явились декілька тенденцій для розвитку гарантування вкладів, а саме розширення функцій системи гарантування вкладів та збільшення учасників Фонду за рахунок залучення кредитних установ, зміни підходів до фінансування, розміру гарантування. Найважливішою зміною у напрямі посилення макропруденційної складової діяльності фондів гарантування вкладів став поетапний перехід до диференціації внесків банків-учасників до фондів залежно від рівня ризиковості їхньої діяльності (поки що переважно в розвинутих країнах) [25]. Найважливішим результатом кризи є зростання кількості країн, у яких створено фонди гарантування вкладів.

Банківська система Швейцарії є однією з найбільш надійних у світі. Як і в більшості країн світу, у Швейцарії було запроваджено систему гарантування вкладів, яка сприяє збільшенню рівня довіри громадян до банківської системи. Система гарантує повернення вкладених коштів у депозитні програми банків та особистих коштів клієнтів фондових дилерів у випадку втрати фінансових ресурсів через погіршення фінансового стану таких суб'єктів. Асоціація захисту депозитів для швейцарських банків і фондових дилерів (The Depositor Protection Scheme for Swiss Banks and Securities Dealers), що є державним органом, який виконує функції гарантування вкладів, здійснює захист депозитів клієнтів банків на території Швейцарії та спрямовує свою діяльність на збільшення рівня довіри вкладників банківських установ і фондових дилерів й здійснення власного внеску в організацію стабільності швейцарської фінансової системи [26]. Відповідно до цієї моделі, фінансові ресурси на

виплату вкладів клієнтам фінансових установ, що збанкрутіли, відбувається вже після того як Управління з питань регулювання фінансових ринків Швейцарії приймає рішення, що визначає обсяг коштів, який має бути сформований та розподілений між учасниками Асоціації захисту депозитів для швейцарських банків і фондових дилерів відповідно до обсягів активів кожного учасника в загальній сумі.

У Сполучених Штатах Америки існують дві федеральні системи страхування депозитів. Федеральна корпорація страхування вкладів (FDIC) передбачена для страхування вкладів у банках та ощадних асоціаціях. Національна адміністрація кредитних спілок (NCUA) передбачає страхування грошей вкладників у кредитних спілках. Вона була заснована у 1970 році Конгресом США. Це самостійне федеральне агентство, яке гарантує вклади у федеральних страхових кредитних спілках, захищає власників кредитних спілок та регулює діяльність федеральних кредитних спілок [27]. Національний фонд страхування кредитних спілок (NCUSIF) страхує всі кредитні спілки на федеральному рівні та більшість державних кредитних спілок з сумами до 250000 доларів США. Вклади державних кредитних спілок у дев'яти штатах також відшкодовуються місцевими корпораціями страхування понад федерального ліміта [28].

За всю історію розвитку американської системи страхування депозитів FDIC декілька разів відбувалось підвищення розміру гарантованого відшкодування. Це відбувалось у зв'язку з тим, що сума депозитів також зростала. Станом на 1 липня 1934 р. сума відшкодування становила 5000 доларів для кожного вкладника в одному банку. За період з 1970 по 1990 роки спостерігалось збільшення конкуренції на банківському ринку, що в свою чергу супроводжувалося нестабільністю у рівні інфляції, процентних ставках, цінах на сировинні товари та ін. В цей період банки розширювали ринки своєї діяльності. Це спричинило зростання рівня ризиків, що беруть на себе банки. В результаті все більше банків почали банкрутувати. У 1974 р. FDIC отримала грошову допомогу від держави та за рахунок цього була збільшена страхова

сума до 100 тисяч доларів. Як наслідок, фінансові ресурси фонду у 1991 р. були мінус 7 млрд. дол. Таке підвищення суми не розглядалось зі сторони зростання рівня інфляції, але прийняте через вилучення коштів із банківських рахунків [29, 27–45].

В період кризи 2007-2009 років банківська система США переживала серйозні кризові явища. У першому кварталі 2008 року відбулося зниження доходів банків та якості активів майже удвічі. Відбувався спад іпотечного кредитування. У цей період американські банки почали активно проводити більш ризикові операції з цінними паперами та ф'ючерсами на сировинні товари на фондових біржах. У третьому кварталі 2008 р. відбулось банкрутство важливих для ринку компаній, таких як інвестиційний банк Lehman Brothers, іпотечні компанії Fannie Mae, Freddie Mac і American International Group. Для можливості FDIC виконати свої зобов'язання перед вкладниками, вони продали банку Bank of America банк Merrill Lynch за 50 млрд Дол.США. В 2009 році для збереження розміру фонду на нормальному для функціонування рівні, було прийнято рішення про передплату обов'язкових від банків внесків за три найближчих роки [30; 31].

Не дивлячись на кризові явища у 2008-2009 роках, FDIC 3 жовтня 2008р. провела збільшення суми обов'язкового стархування до 250 000 Дол.США на одного вкладника в одному банку. На перших етапах це рішення було тимчасовим, проте в подальшому вона була офіційно затверджена на постійну основу та є максимальною на даний момент. Після прийняття рішення про ліквідацію банку кошти виплачують протягом декількох днів, найчастіше – це 10 днів. У США були численні дискусії стосовно оптимального розміру фонду, за коефіцієнтом покриття розміру грошового резерву (designated reserve ratio). Для підтримки фонду держава має змогу надати швидке кредитування до 100 млрд. доларів [32]

Провінційні фонди гарантування депозитів включають в себе канадські провінційні кредитні спілки. У Канаді існує Канадська корпорація страхування вкладів (CDIC) в яку входять банки та федеральні кредитні спілки.

Фінансування страхових фондів відбувається за авансовою формою, яка передбачає що кожен член фонду вносить регулярні платежі, так звані внески, з метою наповнення бюджету створеного фонду, що може бути використаний для погашення будь-яких майбутніх претензій [33]. В Канаді існують 9 провінційних систем страхування вкладів для кредитних спілок [27]. Всі уряди провінцій Західної Канади працюють за таким режимом, що забезпечує повне гарантування депозитів провінційних кредитних спілок. У інших регіонах Канади всі провінційні кредитні спілки гарантують вклади від 100000 до 250000 канадських доларів. Федеральні кредитні спілки та банки мають гарантування депозитів до 100000 канадських доларів [33].

Розгалужену систему гарантування вкладів фінансових установ має Корея, де, окрім Корейської корпорації страхування вкладів, яка забезпечує гарантування депозитів у банках, страхових компаніях, компаніях з цінними паперами, торгових банків та ощадних кас, має ще 5 інших систем гарантування депозитів для кооперативних фінансових установ [28].

Фонд гарантування банків Польщі сприяє стабільності державної фінансової системи, оскільки його дія поширюється на вклади у банках і кредитних спілках, в тому числі відповідає за дії цих фінансових установ, які можуть сприяти їхньому банкрутству [34]. Стосовно кредитних спілок, у яких виникає ризик неплатоспроможності, Фонд несе відповідальність за:

- 1) забезпечення фінансової допомоги;
- 2) придбання дебіторської заборгованості кредитних спілок;
- 3) надання підтримки суб'єктам господарювання, що беруть на баланс вибрані зобов'язання або майнові права неплатоспроможних кредитних спілок, покупцям неплатоспроможних кредитних спілок або їх частини;
- 4) нагляд за коректним використанням фінансової допомоги та підтримки [34].

У 2009 році Базельський комітет з банківського нагляду разом з Міжнародною асоціацією страховиків депозитів (IADI) визначили 18 базових принципів ефективних систем страхування вкладів. Ці основні принципи

є важливим орієнтиром для використання країнами, у створенні або реформуванні системи страхування вкладів і вирішення цілого ряду питань, в тому числі: страхування вкладів, фінансування, швидке відшкодування, підвищення обізнаності громадськості, вирішення питань з неплатоспроможними інститутами, співпраця з іншими учасниками страхування, включаючи центральні банки і органи нагляду. Трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні сприяють реалізації цих принципів у вітчизняній системі страхування вкладів.

Міжнародна Рада з фінансової стабільності (Financial Stability Board) у 2012р. провела перевірку дотримання цих вимог та принципів певними країнами. Відповідно до результатів перевірки було сформульовано певний перелік рекомендацій, зокрема про перехід до інституціоналізованих (експліцитних) систем страхування депозитів. В 2014 році IADI було запропоновано удосконалену систему принципів, у тому числі увагу акцентовано на посилення певних принципів (управління, фінансування, відшкодування вкладникам), збільшення важливості фондів гарантування депозитів у примусовій реструктуризації банків, зосереджено увагу до моральних ризиків, удосконалено процеси міждержавної співпраці [25].

Науковці класифікують системи страхування депозитів за різними критеріями. Перший – це правове регулювання системи страхування депозитів. Воно може бути як експліцитне (явне, відкрите) – існують чіткі встановлені терміни та суми виплат за депозитами, а також певний порядок виведення збанкрутілих банків з ринку (Австрія, Німеччина, Швейцарія, Україна та ін. (112 країн) так і імпліцитне (неявне) – відсутність фонду та чіткого законодавства, які визначали б схеми гарантування депозитів, проте за указом державних органів у разі ліквідації банку можлива виплата гарантованих сум вкладникам (Ангола, Ізраїль, та ін. (77 країн) [35].

Другим критерієм є механізм фінансування системи страхування депозитів, який в свою чергу поділяється на:

1) авансовий платіж (ex-ante) – можна охарактеризувати збором коштів (страхових премій) від членів системи гарантування депозитів та заснуванням фонду. Страхові премії розраховуються як конкретний відсоток від бази розрахунку (загальний обсяг вкладів, які підлягають страхуванню в одному банку).

2) по факту (ex-post) – кошти збираються лише у випадку появи збанкрутілого банку. Такий вид фінансування потребує ефективного контролю над банками та стабільну банківську систему, в якій мають майже бути відсутніми кризові явища (Австралія, Австрія, Греція, Італія, Нідерланди, Швейцарія та ін.);

3) змішаний – який включає в себе два вищенаведених способи фінансування, тобто система потребує авансового платіжу і механізми додаткового фінансування у випадку недостатності коштів для виплат та ефективного функціонування [36].

Третім критерієм є форма власності та управління системою страхування депозитів:

1) державна (США, Англія, Швеція, Україна та ін.);

2) приватна – діє на комерційних засадах, держава, як правило, не втручається у ці процеси (Австрія, Іспанія, Італія та ін.);

3) змішана - в основі знаходиться установа, яка спільно підпорядковується державі та банківським організаціям (Кіпр, Греція, Японія та ін.) [37].

Четвертим критерієм є можлива фінансова участь держави у системі страхування депозитів: пряма й опосередкована. Це має на увазі під собою надання капіталу для початку роботи фонду та/або здійснення до фонду внесків на регулярній основі (Японія, Іспанія, Індія та ін.). У випадку недостатності коштів, держава має можливість профінансувати фонд за рахунок випуску кредитних облігацій Міністерством фінансів, що мають гарантії уряду, або отримати доступ до фінансування від Центрального банку – опосередковано (США, Англія, Австрія, Україна та ін.) [37].

П'ятим критерієм для поділу є сума та об'єкт відшкодувань: повний, обмежений, вклади в національній чи іноземній валютах, вклади фізичних та юридичних осіб. У випадку, коли покриття вкладів у повному об'ємі може підвищити рівень ризиковості операцій, як з боку вкладника, так і з боку банку. Тому що вкладник, розуміючи, що його вклад покривається гарантованою сумою у повністю, не проводить аналіз банківської системи, де він є в ролі "інвестора". В тому числі банки можуть здійснювати ризикову політику нарощування кредитування та не дотримуватися банківських нормативів (moral hazard – моральний ризик). Таким чином, повний розмір компенсації вводять при кризових явищах, задля підвищення довіри до банків. Значна кількість країн відшкодовують вклади в іноземній валюті лише у національній валюті за курсом, що встановлений банком, також певні держави встановлюють граничне значення виплат для таких вкладів [35].

У розвинених країнах світу гарантії на вклади поширюються не тільки фізичних осіб, а й на заощадження юридичних осіб, неприбуткових організацій, проте потенційні суми відшкодувань будуть незначними для великих організацій.

Отже, можемо зробити висновок, що у розвинених країнах світу розвиток системи страхування депозитів розпочався на тлі світових криз. На даному етапі система гарантування вкладів у провідних країнах має більший розвиток ніж в Україні.

3.2. Шляхи підвищення ефективності функціонування системи гарантування вкладів

На даному етапі функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб система захищає лише вклади фізичних осіб та фізичних осіб-підприємців у розмірі до 200 000 грн включаючи відсотки, що покриває менше 40% від загальної суми всіх вкладів. На нашу думку, було б доцільно збільшити максимальний розмір гарантування вкладів з метою зростання рівня довіри

населення до банківської системи. Також це дасть змогу збільшити надходження Фонду від внесків банків-учасників, що дуже актуально під час посткризи банківського сектору 2014-2015 рр. в Україні. У зв'язку з потребою виплати коштів вкладникам неплатоспроможних банків в останні роки була потреба залучення коштів у формі кредитів від держави.

В останні роки ФГВФО активно реалізує та управляє активами та продовжує розрахунки з кредиторами неплатоспроможних банків. Також у 2020 році Фонд продовжив практику позачергового повернення державі, коштів, що були необхідні для виплати вкладникам неплатоспроможних банків у 2014-2017 роках.

Фонду також необхідно удосконалити свою законодавчу базу, над чим він активно працює. Саме тому у 2020 році було прийнято «Закон про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення деяких механізмів регулювання банківської діяльності» № 590-IX. Закон спрямований на те, що удосконалити механізми ліквідації банків, задовольнити вимоги якомога більшого числа кредиторів банків, що ліквідуються, у тому числі удосконалити механізми можливої участі держави у виведенні банку з ринку та норми врегулювання особливостей судового провадження у справах щодо ліквідації банків. Ці нововведення сприятимуть стійкості та надійності банківської системи, збільшенню рівня довіри населення до банків [38].

Також для підвищення рівня довіри вкладників до банківської системи Фонду можна скоротити строки початку виплат гарантованої суми, підвищити рівень доступу вкладників до інформації про систему гарантування та поточних питань Фонду.

Зважаючи на низький рівень фінансової грамотності населення України також вважаємо доцільним започаткувати проекти щодо підвищення рівня обізнаності громадян у сфері інвестування коштів. Це можуть бути як соціальні проекти, так і довго- чи короткострокове навчання.

Також варто розширити перелік вкладників, що можуть претендувати на гарантії Фонду, а саме, почати гарантувати вклади юридичним особам. На

даний момент, саме юридичні особи зберігають у банках більше коштів ніж фізичні особи, так як зазвичай працюють з більшим оборотом коштів. І банкрутство банку в якому обслуговується юридична особа може привести до банкрутства компанії в цілому при умові, що всі кошти вона зберігала у збанкрутілому банку.

Згідно Стратегії розвитку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб до 2022 року, що була сформована відповідно до Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року, Фонд ставить перед собою наступні цілі:

- 1) повноцінне набуття Фондом мандату «мінімізатора ризиків» («risk minimizer») для системи гарантування вкладів;
- 2) розширення повноважень Фонду на вклади клієнтів кредитних спілок та на внески клієнтів страхових компаній за договорами накопичувального страхування життя;
- 3) вдосконалення внутрішніх організаційних процесів Фонду на шляху трансформації його мандату від мінімізатора витрат («loss minimizer») до «мінімізатора ризиків» («risk minimizer») [7].

Процес реалізації цієї Стратегії включає в себе розвиток системи гарантування вкладів в цілому, удосконалення правової частини щодо захисту вкладників, зміни мандату Фонду та інституційного розвитку Фонду, максимального збільшення рівня діджиталізації роботи Фонду, збільшення рівня співпраці з міжнародними організаціями щодо удосконалення.

Доцільно було б також включити до складу ФГВФО ПАТ «Державний ощадний банк України», який має 100% гарантії вкладів осіб від держав, проте не є учасником Фонду. Те, що Ощадбанку не входить в ФГВФО є проблемою, так як це є певною конкурентною перевагою над іншими банками та у разі банкрутства банку збитки будуть відшкодовуватись з Державного бюджету, який в свою чергу наповнюється внесками всіх громадян [39]. Такий підхід не підпадає під принципи IADI та норми Європейського Союзу, які зобов'язують бути учасниками Фонду всі кредитні установи. Тож, вирішити це питання

можна лише шляхом включення до ФГВФО ПАТ «Державний ощадний банк України».

На даний момент ми бачимо наступні шляхи удосконалення системи гарантування вкладів в Україні:

- реструктуризація ФГВФО у Фонд гарантування вкладів, розширивши його повноваження і на юридичних осіб;
- удосконалити нормативно-правове забезпечення для захисту вкладень юридичних і фізичних осіб у формі депозитів та приватної власності в цілому;
- посилити відповідальність власників банків за доведення банку до неплатоспроможності, щоб унеможливити банкрутство банку;
- розробити проекти з повної підтримки стійкості системи гарантування вкладів з метою ефективного максимального зменшення ризиків і максимального збільшення рівня власних джерел фінансування, забезпечення адекватної за розміром системи захисту заощаджень вкладників;
- максимально пришвидшити виплати страхового відшкодування;
- перерахувати максимальну суму виплат гарантовану державою у відповідності до інфляції.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У випускній кваліфікаційній роботі було розглянуто структуру та основну діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, його вплив на економіку країни, зарубіжні системи страхування депозитів, їх основну характеристику та класифікацію, історію розвитку систем гарантування вкладів провідних країн світу, проведено порівняння зарубіжного та українського досвіду у сфері гарантування депозитів.

За результатами досліджень, проведених в роботі, можна зробити наступні висновки:

1) система гарантування вкладів - це заходи, що спрямовані на захист інтересів вкладників і на законодавчому рівні гарантують часткове або повне повернення коштів вкладникам збанкрутілих банків;

2) українська система гарантування вкладів на даний момент перебуває у процесі активного становлення та розвитку;

3) діяльність Фонду поступово трансформується та удосконалюється, але для зменшення наслідків негативного впливу сучасної фінансової кризи на банківський сектор України необхідно продовжити процес удосконалення системи гарантування вкладів, а саме збільшити гарантовану державою суму, а також розширити перелік осіб, на яких розповсюджується гарантування вкладів;

4) 60% вкладів клієнтів у банків не гарантуються Фондом, що негативно впливає на рівень довіри клієнтів до банківської системи;

5) Фонд вміє швидко пристосовуватись до нових умов роботи, що пов'язані з коронокризю в Україні та світі загалом;

6) реальна вартість активів неплатоспроможних банків є значно нижчою за балансову вартість, що пов'язано з великою кількістю «сміттєвих» активів, проблемних кредитів тощо.

З метою удосконалення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб були розроблені наступні пропозиції:

- 1) провести реструктуризацію ФГВФО у Фонд гарантування вкладів, розширивши його повноваження і на юридичних осіб;
- 2) удосконалити нормативно-правове забезпечення для захисту вкладень юридичних і фізичних осіб у формі депозитів та приватної власності в цілому;
- 3) посилити відповідальність власників банків за доведення банку до неплатоспроможності, щоб унеможливити банкрутство банку;
- 4) розробити проекти з повної підтримки стійкості системи гарантування вкладів з метою ефективної мінімізації ризиків і максимальної опори на власні джерела фінансування, забезпечення адекватної за розміром системи захисту заощаджень вкладників;
- 5) максимально пришвидшити виплати страхового відшкодування;
- 6) перерахувати максимальну суму виплат гарантовану державою у відповідності до інфляції;
- 7) посилити нагляд над діяльністю учасників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Core Principles for Effective Deposit Insurance Systems URL : http://www.iadi.org/newsrelease/jwgdi%20cbrg%20core%20principles_18_june.pdf.
2. Tucker P. The role of deposit insurance in building a safer financial system URL : <http://www.bis.org/review/r121031c.pdf>.
3. Білозубенко В., Радченко О., Гриценко А. Система страхування депозитів в контексті формування пропозиції на депозитному ринку. *Гроші, фінанси і кредит*. 2016. № 11. С. 668–670.
4. Бобиль В. Удосконалення системи гарантування вкладів в умовах сучасної фінансової кризи. *Вісник Національного банку України*. 2012. № 7. С. 24–29.
5. Бухтіарова А. Аналіз системи страхування вкладів в Україні. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 40. С. 53–64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_40_8.
6. Офіційний сайт Міжнародної асоціації страховиків депозитів. URL: <http://www.iadi.org/en>.
7. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <https://www.fg.gov.ua/>.
8. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 1587-IX від 30.06.2021 (зі змінами та доповненнями).
9. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» № 1588-IX від 30.06.2021 (зі змінами та доповненнями).
10. Офіційний сайт Європарламенту : Директива 2014/49/ ЄС від 16 квітня 2014 року. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0049>.
11. Офіційний сайт Світового Банку. URL : <http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/resolving-insolvency>.
12. Директива 94/19/ЄС Європейського Парламенту і Ради "Щодо схем гарантування депозитів". URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_275#Text.

13. Даниленко А. Еволюція системи гарантування вкладів в Україні до світових стандартів: макропруденційний аспект. *Вісник НБУ*. 2017. № 242. ст 15-30
14. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» № 1588-IX від 30.06.2021 (зі змінами та доповненнями).
15. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб №5542-1 від 28.05.2021. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72056
16. Ткаченко Д.О. Аналіз діяльності фонду гарантування вкладів фізичних осіб в Україні. *ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ ВИПУСК № 4(78), 2020*. ст. 144-153. URL: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-4-20>
17. Зверяков М.І., Коваленко В.В., Сергєєва О.С. Управління фінансовою стійкістю банків : підручник. Одеса : Атлант, 2014. 485 с
18. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-1/48>,
19. ПОЛОЖЕННЯ про порядок проведення перевірок учасників Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 465 від 11.05.2021.
20. Інформаційний портал ФГВФО. Торги. URL: <http://torgi.fg.gov.ua/> (дата звернення: 25.07.2020).
21. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Звітність. URL: <http://fg.gov.ua/articles/41316-zviti-prodiyalnist.html>
22. Цибульникова В. Ю., Земцов А. А. Об особенностях системы страхования банковских вкладов в странах Европейского Союза. *Фундаментальные исследования*. 2017. №6. С. 204-209.
23. Ситник І. В., Саєнко В. Б. Розвиток системи державного гарантування вкладів як засіб стабілізації банківського сектору України. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. (Серія «Державне управління»). 2011. Т. 159. Вип. 147. С. 140-143

24. Підвисоцький Я. В. Аналіз механізму гарантування депозитів вкладників банків у ЄС та в Україні. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. 2019. № 19. С. 161-173.
25. Андрій Даниленко. Еволюція системи гарантування вкладів в Україні до світових стандартів: макропруденційний аспект. URL: <https://doi.org/10.26531/vnбу2017.242.030>
26. Дубина М. В. Особливості функціонування системи страхування вкладів у Швейцарії. Науковий вісник ЛьвДУВС. 2014. №1. С. 184-185.
27. The National Credit Union Administration. URL: <https://www.ncua.gov> (дата звернення: 20.10.2019).
28. International Association of Deposit Insurers. URL: <https://www.iadi.org/en>
29. A brief history of deposit insurance in the United States [Electronic resource]. Washington, September 1998. – Access mode : <https://goo.gl/gYc26o>
30. Andrew Ross Sorkin. Lehman files for bankruptcy; Merrill is sold / Andrew Ross Sorkin [Electronic resource] // The New York Times. – Access mode : <http://goo.gl/509wGp>
31. FDIC Quarterly. The orderly liquidation of Lehman Brothers Holdings inc. under the doddfrank act [Electronic resource]. – Access mode : <https://goo.gl/W378Yw>
32. Сайт Федеральної корпорації страхування депозитів. URL: <https://www.fdic.gov>
33. McDonald R. Credit Union Deposit Insurance Policy – 1/2 – Overview, History, Pros & Cons. 2017. URL: <https://www.cleanwest.com/publications/creditunion-deposit-insurance-policy-overview-history-proscons> .
34. Bank Guarantee Fund. Poland. URL: <https://www.bfg.pl/en/about-us>
35. Demirgüç-Kunt A. Deposit insurance around the world: a comprehensive analysis and database / A. Demirgüç-Kunt, E. Kane, L. Laeven, September 2015
36. International association of deposit insurers “Funding of deposit insurance systems”, May 2009. URL: <http://goo.gl/RYQre6>
37. Demirgüç-Kunt A. Deposit insurance database / A. Demirgüç-Kunt, E. Kane, L. Laeven, July 2014. – URL: <https://goo.gl/dWK3jT>

38. ЗАКОН УКРАЇНИ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності № 590-ІХ від 13.05.2020

39. Тигіпко С. Система гарантування вкладів в Україні: сучасний стан і перспективні напрями розвитку / С. Тигіпко // Вісник НБУ. – 2004. - № 8.- С. 4-

5

ДОДАТКИ

Додаток А

Кошти, що не відшкодовуються Фондом у разі ліквідації банку

№	Вид коштів
1	передані банку в довірче управління;
2	за вкладом у розмірі менше 10 гривень
3	за ощадними та депозитними сертифікатами банків
4	розміщені на вклад у банку особою, яка є пов'язаною з банком особою або була такою особою протягом року до дня прийняття Національним банком України рішення про віднесення такого банку до категорії неплатоспроможних (у разі прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону України "Про банки і банківську діяльність", - протягом року до дня прийняття такого рішення);
5	розміщені на вклад у банку особою, яка надавала банку професійні послуги як аудитор, оцінювач, у разі якщо з дня припинення надання послуг до дня прийняття Національним банком України рішення про віднесення такого банку до категорії неплатоспроможних не минув один рік (у разі прийняття Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку з підстав, визначених частиною другою статті 77 Закону України "Про банки і банківську діяльність", - один рік до дня прийняття такого рішення)
6	розміщені на вклад власником істотної участі банку
7	за вкладами у банку, за якими вкладники на індивідуальній основі отримують від банку проценти за договорами, укладеними на умовах, що не є поточними ринковими умовами відповідно до статті 52 Закону України "Про банки і банківську діяльність", або мають інші фінансові привілеї від банку;
8	за вкладом у банку, якщо такий вклад використовується вкладником як засіб забезпечення виконання іншого зобов'язання перед цим банком, у повному обсязі вкладу до дня виконання зобов'язань
9	за вкладами у філіях іноземних банків
10	за вкладами у банківських металах
11	розміщені на рахунках, що перебувають під арештом за рішенням суду

12

за вкладом, задоволення вимог за яким зупинено відповідно до Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"

ПЕРЕЛІК

форм/файлів звітності, які подаються до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб учасниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб

(звітність, що подається банками до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб безпосередньо)

Форма/файл	Назва	Періодичність подання	Строк (термін) подання	Спосіб подання
Форма № 1Ф / файл GBVX або GDDX	Звіт про вклади фізичних осіб в учасника х Фонду гарантування вкладів фізичних осіб - форма звітності № 1Ф	а) щомісяця (станом на 01 число місяця, наступного за звітним) - для всіх учасників;	а) не пізніше 16 години 00 хвилин 15 числа місяця, наступного за звітним;	Надається безпосередньо банком через вебпортал Фонду (https://report.fg.gov.ua) (далі - вебпортал Фонду) у вигляді файла у форматі XML (файл GBVX або GDDX) згідно з описом, наведеним у додатках 2 та 3 до Правил подання звітності учасниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, затверджених рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 18 червня 2020 року № 1158 (далі - Правила), та за XSD-схемою, контролюями і описами складових кодів показників, розміщеними на офіційному вебсайті Фонду в розділі "Для банків / Перелік звітності / Реєстр файлів звітності Фонду" (далі - сторінка Реєстру файлів звітності Фонду).
		б) щодаки (станом на 01, 11 і 21 числа звітної місяця) - для всіх учасників;	б) не пізніше 16 години 00 хвилин першого робочого дня після звітної дати;	
		в) щодня - для банків, віднесених до категорії проблемних (першою звітною датою для щоденних звітів є дата прийняття рішення про віднесення банку до категорії проблемних);	в) не пізніше 16 години 00 хвилин першого робочого дня після звітної дати (щоденні звіти проблемний банк починає подавати до Фонду не пізніше другого робочого дня після дати отримання ним рішення про віднесення банку до категорії проблемних);	
		г) станом на дату прийняття рішення про віднесення банку до категорії неплатоспроможних, станом на дату початку процедури виведення Фондом банку з ринку та станом на наступну звітну дату - для банків, віднесених до категорії неплатоспроможних	г) не пізніше четвертого робочого дня після дати отримання банком відповідного рішення про віднесення банку до категорії неплатоспроможних	

Продовження дод.Б

	Розрахунок суми початкового збору, що підлягає сплаті до Фонду гарантування вкладів	Одноразово - для всіх учасників Фонду	Протягом десяти календарних днів з дня видачі банківської ліцензії на право надання банківських послуг	Надається банком у паперовій формі і завіряється підписами керівника і головного бухгалтера банку та скріплюється відбитком печатки банку (за наявності) (подається учасниками Фонду, крім перехідних банків)
--	---	---------------------------------------	--	---

	фізичних осіб			
файл GCCX	Розрахунок суми регулярного збору, що підлягає сплаті до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	Щокварталу (крім випадків прийняття рішення адміністративною радою Фонду про сплату регулярного збору у вигляді диференційованого збору) - для всіх учасників Фонду	Не пізніше 10 числа місяця, наступного за звітним кварталом	Надається безпосередньо банком через вебпортал Фонду у вигляді файла у форматі XML (файл GCCX) згідно з описом, наведеним у додатках 2 та 4 до Правил, та за XSD-схемою, контролями і описами складових кодів показників, розміщеними на сторінці Реєстру файлів звітності Фонду (подається учасниками Фонду, крім перехідного банку, створеного відповідно до пункту 1 частини двадцятої статті 42 Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб")
файл GLLX	Розрахунок регулярного збору у формі диференційованого збору, що підлягає сплаті до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	Щокварталу (у разі прийняття рішення адміністративною радою Фонду про сплату регулярного збору у вигляді диференційованого збору) - для всіх учасників Фонду	Не пізніше 10 числа місяця, наступного за звітним кварталом	Надається безпосередньо банком через вебпортал Фонду у вигляді файла у форматі XML (файл GLLX) згідно з описом, наведеним у додатках 2 та 5 до Правил, та за XSD-схемою, контролями і описами складових кодів показників, розміщеними на сторінці Реєстру файлів звітності Фонду (<u>подається учасниками Фонду, крім перехідного банку, створеного відповідно до пункту 1 частини двадцятої статті 42 Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб"</u>)

Продовження дод.Б

файл GVVX	Звітний файл "V" - Дані про перевірку бази даних про вкладників учасника Фонду	Щомісяця (станом на 01 число місяця, наступного за звітним) - для всіх учасників Фонду, крім банків, віднесених до категорії неплатоспроможних	Не пізніше 10 числа місяця, наступного за звітним	Надається безпосередньо банком через вебпортал Фонду у вигляді файла у форматі XML (файл GVVX) згідно з описом, наведеним у додатках 2 та 6 до Правил, та за XSD-схемою, контролями і описами складових кодів показників, розміщеними на сторінці Реєстру файлів звітності Фонду
файл_R O	Звітний файл реєстру операцій "RO" (далі - файл_RO)	Щодня - для банків, віднесених до категорії проблемних (першою звітною датою для щоденних файлів є дата прийняття рішення про віднесення банку до категорії проблемних)	Не пізніше 16 години 00 хвилин першого робочого дня після звітної дати (щоденні файли проблемний банк починає подавати до Фонду не пізніше десятого робочого дня після дати отримання ним рішення про віднесення банку до категорії проблемних)	Надається безпосередньо банком засобами електронного зв'язку Національного банку України у вигляді файла_RO відповідно до додатків 2 та 7 до Правил
файл_R C	Звітний файл реєстру контрактів в (договорів, угод, правочинів) "RC" (далі - файл_RC)	Щодекади (станом на 01, 11 і 21 числа звітної місяця) - для банків, віднесених до категорії проблемних (першою звітною датою є дата прийняття рішення про віднесення банку до категорії проблемних)	Не пізніше 16 години 00 хвилин другого робочого дня після звітної дати (банк починає подавати до Фонду не пізніше десятого робочого дня після дати отримання ним рішення про віднесення банку до категорії проблемних)	Надається безпосередньо банком засобами електронного зв'язку Національного банку України у вигляді файла_RC відповідно до додатків 2 та 8 до Правил, та відповідно до описів та контролів інформаційних рядків (кодів показників та їх значень) у розрізі складової коду показника "PPP", розміщених на сторінці Реєстру файлів звітності Фонду

Продовження дод.Б

	Інформація про місце та дату оприлюднення аудиторського звіту разом з річною фінансовою звітністю	Щороку - для всіх учасників Фонду	Не пізніше одного місяця після строків, встановлених Національним банком України для оприлюднення	Надається безпосередньо банком засобами електронного зв'язку Національного банку України у вигляді листа
01X	Дані про залишки на рахунках	а) щоденно - для банків, віднесених до категорії проблемних/неплатоспроможних	а) не пізніше 16 години 00 хвилин першого робочого дня після звітної дати (щоденні звіти проблемний банк починає подавати до Фонду не пізніше другого робочого дня після дати отримання ним рішення про віднесення банку до категорії проблемних, а неплатоспроможний банк - не пізніше четвертого робочого дня після дати отримання ним рішення про віднесення банку до категорії проблемних	а) <u>надається безпосередньо банком через вебпортал Фонду у вигляді файла у форматі XML (файл 01X) відповідно до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджених постановою Правління Національного банку від 13 листопада 2018 року № 120 (далі - Правила № 120), та згідно з описом, наведеним у додатку 2 до Правил подання звітності</u>
		(першою звітною датою для щоденних звітів є дата прийняття рішення про віднесення банку до категорії проблемних/неплатоспроможних)	неплатоспроможних)	б) <u>надається через Національний банк України та вебпортал Фонду у вигляді файла у форматі XML (файл 01X) відповідно до Правил № 120 та згідно з описом, наведеним у додатку 2 до Правил</u>
		б) щомісяця станом на перший робочий день кожного місяця - для всіх учасників	б) <u>у строки, визначені додатком 6 до Правил № 120, з урахуванням пункту 42 Правил № 120</u>	